

Diagnoza zjawiska przemocy

Zławieś Wielka 2024

Spis treści

Wstęp	3
Zjawisko przemocy w opinii dorosłych mieszkańców	4
Grupa badana	4
Cel badania	4
Przemoc domowa.....	5
Przekonania dotyczące wychowania dzieci.....	12
Problematyka przemocy w środowisku dzieci i młodzieży.....	14
Metodologia.....	14
Cel badania i charakterystyka grupy badawczej	14
Przemoc w domu	18
Przemoc w szkole.....	20
Cyberprzemoc.....	27
Podsumowanie	29

Wstęp

Raport ma na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w 2024 roku. Obejmuje on podstawowe problemy społeczne związane ze zjawiskiem przemocy i agresji – przemocą domową oraz w środowisku szkolnym, a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń związanych z przemocą uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Zławieś Wielka wśród dwóch grup reprezentujących dwa lokalne środowiska:

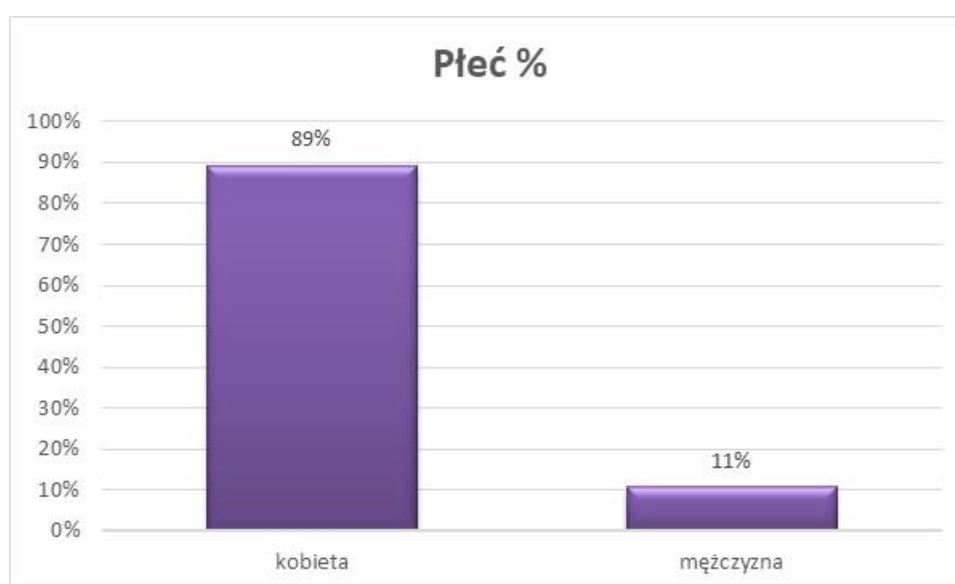
- dorośli mieszkańcy,
- dzieci i młodzież szkolna.

Zjawisko przemocy w opinii dorosłych mieszkańców

Grupa badana

Badania zostały przeprowadzone metodą **CAWI** (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW – wykorzystane narzędzie badawcze to Program CORIGO rekomendowane przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

W badaniu wzięło udział 89% kobiet oraz 11% mężczyzn. Średnia wieku badanych wynosi 44 lata.

Cel badania

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących zagadnienia związane ze zjawiskiem przemocy i agresji – przemocą domową w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych.

Przemoc domowa

Według badań (CBOS, Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu, Warszawa, kwiecień 2019) przeprowadzonych w 2019 roku z deklaracji badanych wynika, że w zdecydowanej większości rodzin zdarzają się nieporozumienia i konflikty (71%), przy czym w większości dochodzi do nich bardzo rzadko (54%), natomiast w co szóstą (17%) kłótnie wybuchają przynajmniej kilka razy w miesiącu. W ciągu ostatnich siedmiu lat częstość występowania konfliktów w rodzinach w zasadzie się nie zmieniła.

Dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że padło jej ofiarą w najbliższej okolicy (7%). Nieco rzadziej ankietowali zetknęli się z agresją w restauracji, kawiarni, na dyskotecę (5%), w środkach komunikacji – pociągu, autobusie, taksówce (5%) lub w innych miejscach (4%)¹.

Od dnia 22 czerwca 2023 r. w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, obowiązuje nowa i rozbudowana w stosunku do poprzedniej definicja legalna przemocy domowej, przez którą rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust. 1 pkt 1).*

O przemocy domowej można mówić wówczas, gdy spełnia następujące cechy:

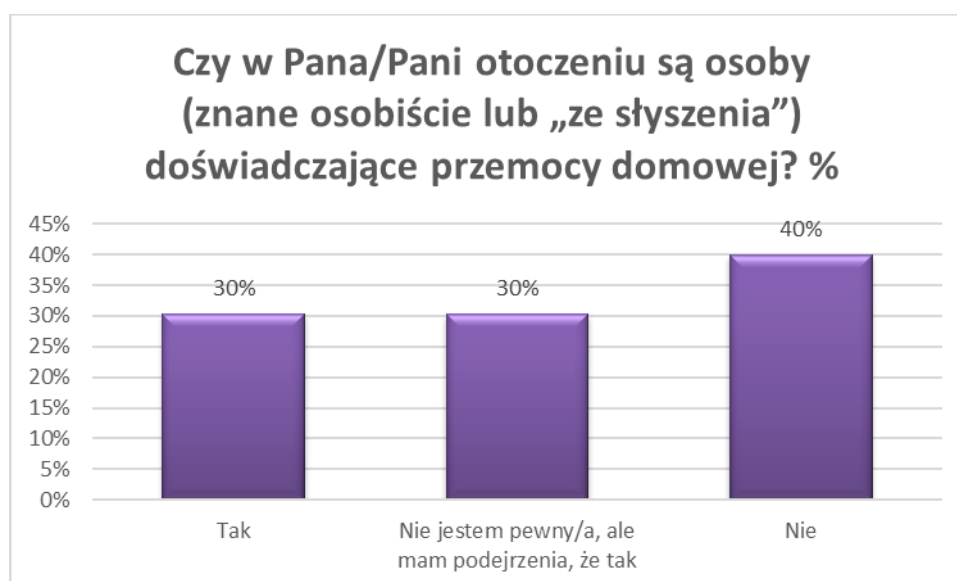
- ma charakter intencjonalny co oznacza, że działania osoby stosującej przemoc domową są świadome i zamierzone;

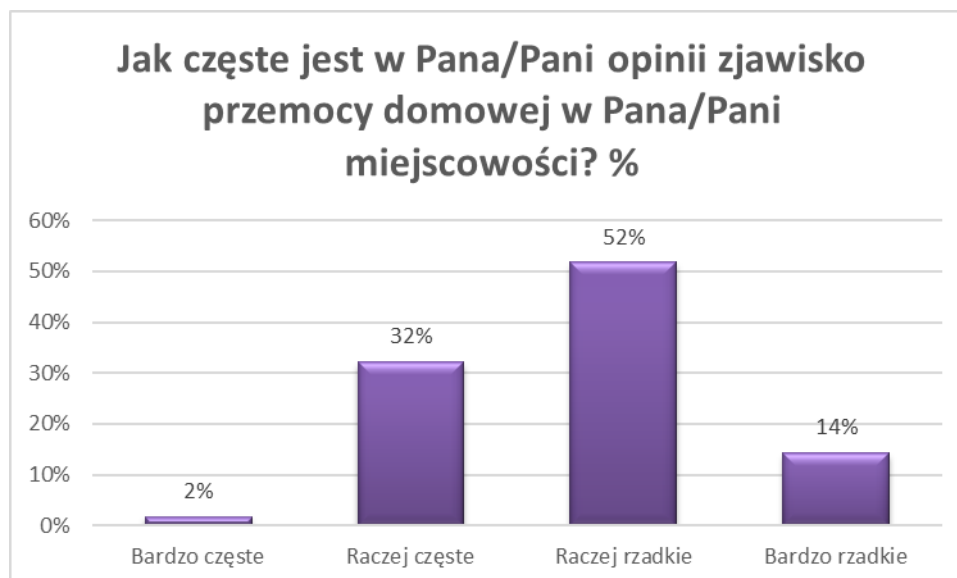
¹ CBOS, Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu, Warszawa, kwiecień 2019

- jest rodzajem relacji, w której jedna ze stron podporządkowana jest drugiej – osoba stosująca przemoc wykorzystuje swoją przewagę fizyczną, psychiczną, ekonomiczną lub społeczną, aby zdominować osobę doznającą przemocy domowej;
- jest relacją, w której osoba stosująca przemoc podejmując działania lub ich nie podejmując, narusza prawa i dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej,
- powoduje szkody fizyczne i psychiczne oraz wywołuje cierpienie u osoby, która doznaje przemocy.

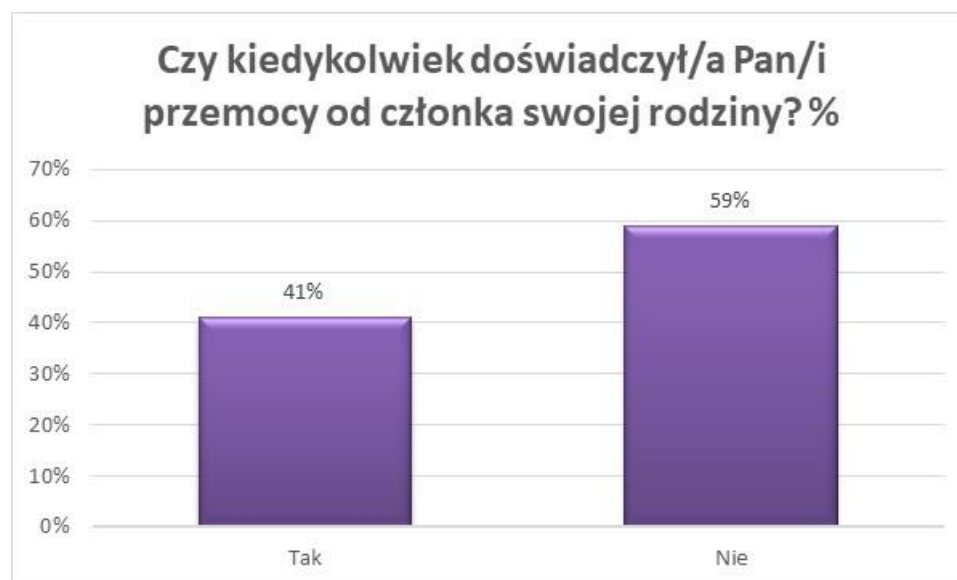
30% badanych wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej oraz 30% nie jest pewna, lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doznających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

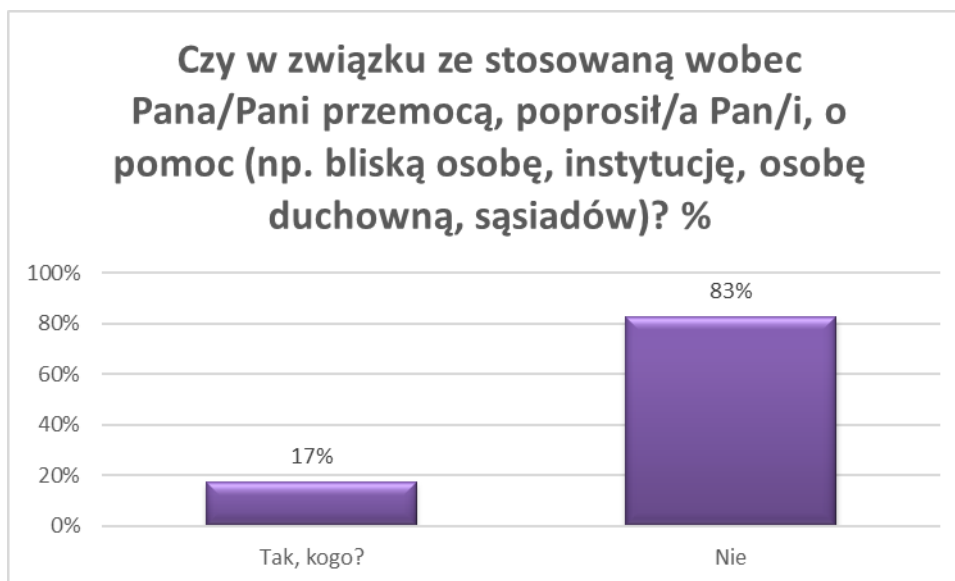
Zjawisko przemocy domowej, w zamieszkiwanej przez respondentów miejscowości, jest rzadkie oraz bardzo rzadkie w opinii 66% z nich. 34% odpowiedzi wskazuje, że jest ono raczej częste.

Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Zławień Wielka koncentruje się na potrzebach i problemach mieszkańców. Wobec czego, w kwestionariuszu badani mieli możliwość udzielenia informacji zwrotnej na temat doświadczanej przemocy domowej. **Wśród badanej grupy osób 41% doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny, a 17% z nich poprosiło o pomoc policję, instytucję, rodzinę, matkę.**

W dalszej kolejności kwestionariusza badani zostali zapytani o **rodzaj doświadczanej przemocy**. Wśród odpowiedzi najczęściej pojawiała się **przemoc psychiczna (87%)**, następnie **przemoc fizyczna (52%)**, **ekonomiczna (35%)**, **seksualna (4%)**. Wśród odpowiedzi „inne” badani mieszkańcy wpisali: *„czynności o podłożu seksualnym (w kuzynostwie)”*, *„rodzic wyładowywał swoją furię na mnie”*.

W związku z twierdzącą odpowiedzią dotyczącą występowania zjawiska przemocy domowej poprosiliśmy również, aby osoby dotknięte tym problemem odpowiedziały na pytanie, jak potoczyła się dalsza sytuacja związana z doświadczaną przez nich przemocą. Otrzymane odpowiedzi prezentuje poniższa tabela. Warto zauważyć, że 54% ankietowanych

deklaruje, że to działo się wielokrotnie w przeszłości, ale teraz się już nie powtórzy, według 35% to był jednorazowy incydent, który się już nie powtórzył. Według 4% to działo się to wielokrotnie w przeszłości i są obawy, że się to pojawi oraz według 9% to działo się wielokrotnie w przeszłości i wciąż się dzieje.

W dalszej części ankiety badane były przekonania mieszkańców Gminy Zławieś Wielka dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity.

Łącznie 94%² badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza automatycznie zakończenia problemu przemocy domowej.

Łącznie 98%³ badanych mieszkańców Gminy Zławieś Wielka uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. 97%⁴ zgadza się ze stwierdzeniem, że osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Odpowiedzi „Zdecydowanie nieprawdziwe” i „Raczej nieprawdziwe” określają, że funkcjonujące wśród badanych przekonania na temat przemocy są budujące:

- „Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” (98%);

² Suma odpowiedzi zdecydowanie prawdziwe oraz raczej prawdziwe

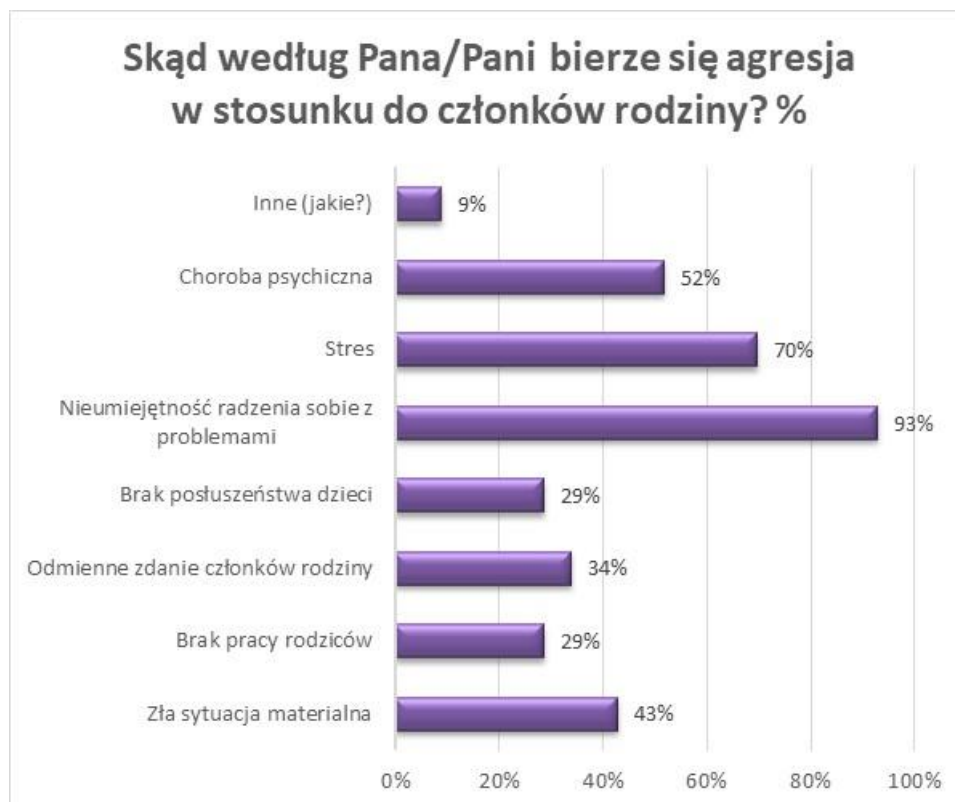
³ Suma odpowiedzi: raczej nieprawdziwe i zdecydowanie nieprawdziwe.

⁴ Suma odpowiedzi zdecydowanie prawdziwe oraz raczej prawdziwe

- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele „ofiary”(95%);
- „Gdyby „ofiara” naprawdę cierpiała, odeszłaby od „sprawcy” (91%);
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” (90%);
- „Nie ma czegoś takiego, jak gwałt w małżeństwie” (86%).

Czy uważa Pan/Pani poniższe twierdzenia za prawdziwe?	Zdecydowanie prawdziwe	Raczej prawdziwe	Raczej nieprawdziwe	Zdecydowanie nieprawdziwe
	% odp.	% odp.	% odp.	% odp.
Przyczyną przemocy domowej jest alkohol	48%	46%	4%	2%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego	0%	2%	32%	66%
Osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna	79%	18%	0%	3%
Przemoc domowa to prywatna sprawa nikt nie powinien się wtrącać	2%	0%	14%	84%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele "ofiary"	5%	0%	14%	81%
Gdyby "ofiara" naprawdę cierpiała, odeszłaby od "sprawcy"	4%	5%	34%	57%
Nie ma czegoś takiego jak gwałt w małżeństwie	9%	5%	13%	73%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych	7%	3%	11%	79%

Zdaniem mieszkańców Gminy Zławieś Wielka przyczyn agresji wobec członków rodziny należy poszukiwać kolejno w: nieumiejętności radzenia sobie z problemami (93%), stresie (70%), chorobie psychicznej (52%), złej sytuacji materialnej (43%), odmiennym zdaniu członków rodziny (34%), braku posłuszeństwa dzieci (29%) oraz braku pracy rodziców (29%). W odpowiedzi „inne” mieszkańcy wpisali: „dziedziczenie pewnych nieprawidłowych wzorców wychowywania dzieci, przyjmowania przemocy za normalną formę wychowawczą”, „rodzice sami byli tak wychowywani, i tak traktują swoje dzieci”, „alkoholizm”, „zakołekszenie, chęć zwrócenia na siebie uwagi, złe cechy charakteru”, „zachowania wyniesione z domu. Powielanie schematów rodziców”.

Kolejne pytanie odnosiło się do następującej kwestii: **Jak często Pana/Pani zdaniem w przypadku przemocy domowej zdarza się:**

Jak często Pana/Pani zdaniem w przypadku przemocy domowej zdarza się:	<i>Bardzo często</i>	<i>Czasami</i>	<i>Raczej rzadko</i>	<i>Nigdy</i>
	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>
Niepodejmowanie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia	29%	37%	27%	7%
Wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą	45%	43%	9%	3%
Umarzanie sprawy przez prokuraturę	38%	46%	12%	4%
Złe warunki i procedury przesłuchiwania poszkodowanych	36%	48%	12%	4%
Orzekanie zbyt łagodnych wyroków	62%	29%	7%	2%
Długotrwałe dochodzenie i postępowanie sądowe	66%	30%	2%	2%

66% respondentów odpowiedziało, że (bardzo często lub czasami) zdarza się niepodejmowanie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia. Przeważająca większość respondentów (łącznie 88%) odpowiadała też, że bardzo często lub czasami zdarza się wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą. Na umarzenie spraw przez prokuraturę wskazało 84% badanych. Wykaz odpowiedzi na te i pozostałe tematy obrazuje powyższa tabela.

Jeżeli chodzi o **przeciwdziałanie przemocy domowej**, to mieszkańcy wskazywali, że **najskuteczniejszymi działaniami są**: zastrzeżenie kar dla osób stosujących przemoc domową (79%), edukacja społeczeństwa (77%), zwiększenie niezależności finansowej kobiet (36%), poprawa sytuacji materialnej rodzin (27%). W „inne” badani mieszkańcy wpisali: „*wsparcie psychiczne kobiet/mężczyzn*”.

Przekonania dotyczące wychowania dzieci

Respondenci otrzymali propozycje sześciu stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie.

Stwierdzenie „**Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa**” spotkało się ze stanowczą dezaprobatą – **łącznie 95% mieszkańców nie zgodziło się z takim stwierdzeniem**. Łącznie 98% badanych zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości. **76% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem**.

Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 93% respondentów. Respondenci nie zgadzają się również ze stwierdzeniem, że łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową – 86%. Według respondentów bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców – łącznie 91%.

Czy zgadza się Pan/Pani z poniższymi twierdzeniami dotyczącymi wychowania dzieci?	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>
Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa.	3%	2%	27%	68%
Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek.	2%	5%	16%	77%
Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.	55%	21%	11%	13%
Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.	0%	2%	21%	77%
Łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową.	3%	11%	25%	61%
Bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców.	66%	25%	4%	5%

Problematyka przemocy w środowisku dzieci i młodzieży

Metodologia

Badanie przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania została udzielona odpowiedź.

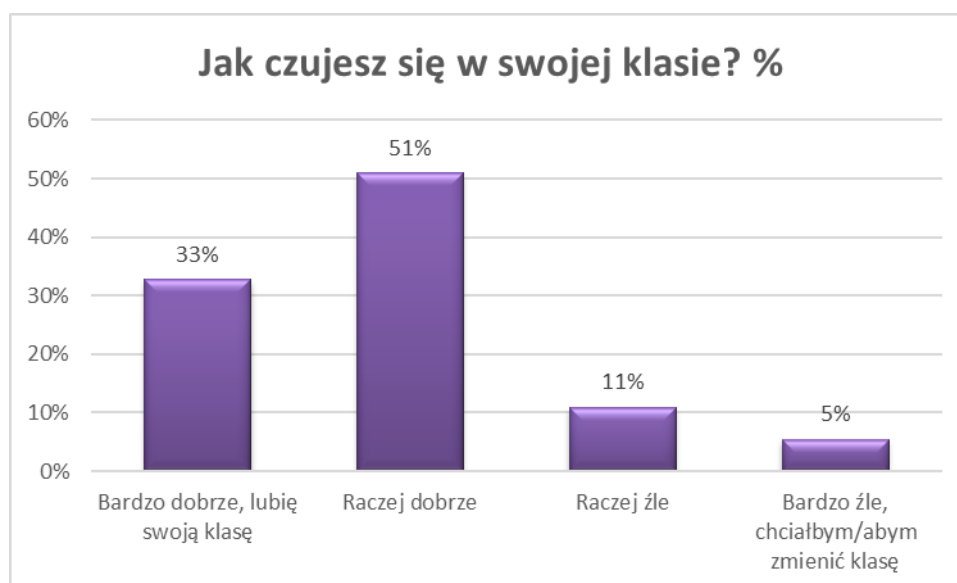
Cel badania i charakterystyka grupy badawczej

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza zjawiska przemocy w środowisku szkolnym jak i domowym uczniów, a także postaw i przekonań badanych wobec różnych form przemocy.

W badaniu wzięło udział 225 uczniów z terenu Gminy Zławieś Wielka.

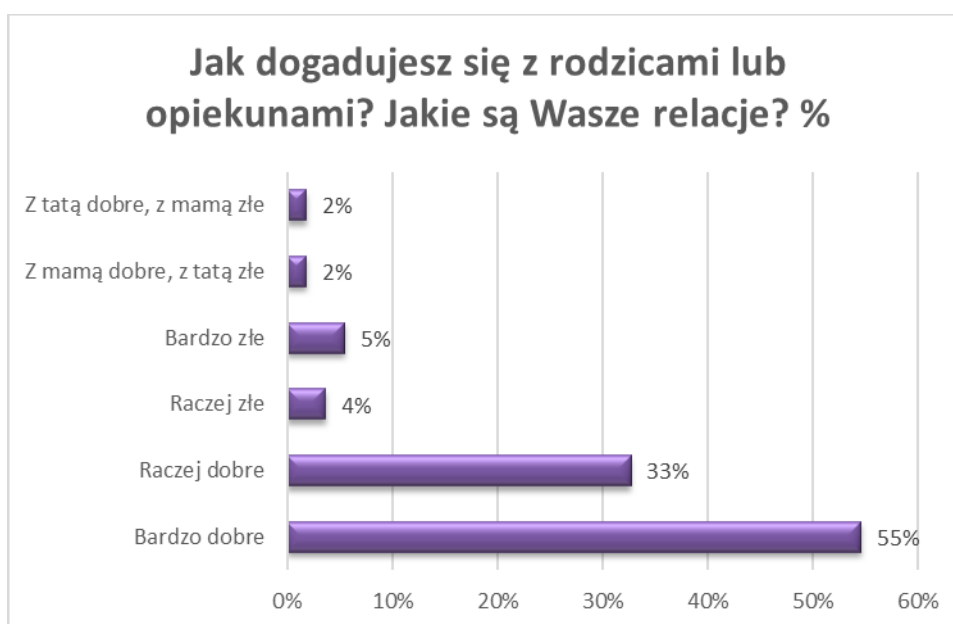
Uczniowie odpowiedzieli na kilka ogólnych pytań związanych z uczęszczaniem do szkoły. Uzyskane odpowiedzi pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. **Wyniki są zadowalające, uczniowie w przeważającej części czują się w swojej klasie dobrze, lub raczej dobrze: 84%.** Nie należy jednak bagatelizować faktu, że 16% uczniów przeciwne określa swoje odczucia.

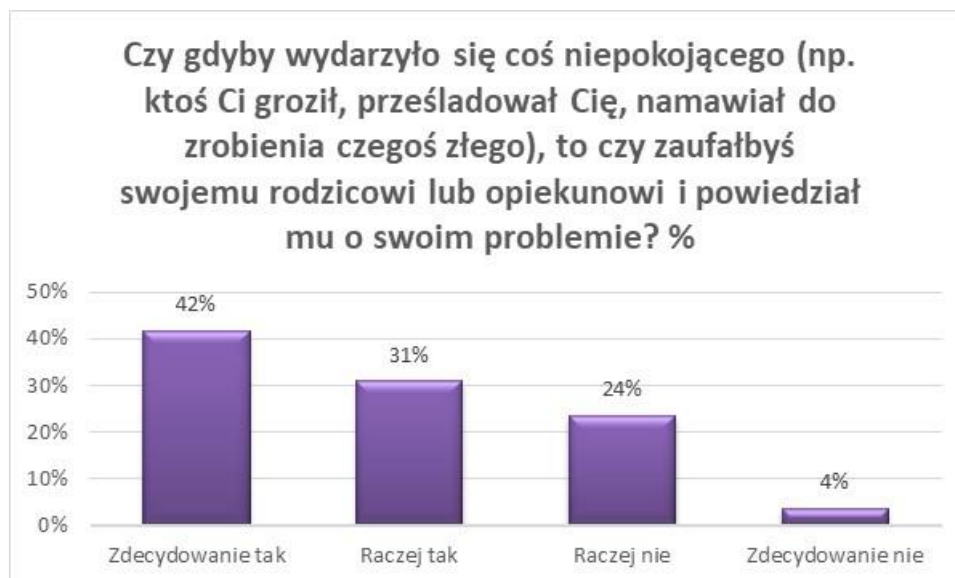

Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowić mogą dla nich oparcie i źródło wiedzy. **Większość uczniów Gminy Zławieś Wielka deklaruje bardzo dobre lub raczej dobre relacje z rodzicami/opiekunami: łącznie 88%.**

Dobre relacje z rodzicami uczniów to niewątpliwie zasób chroniący, który może zostać wykorzystany w planowaniu oddziaływań profilaktycznych poprzez tworzenie sojuszu rodzic – nauczyciel w przeciwdziałaniu uzależnieniom m.in. poprzez uzupełniającą się edukację dotyczącą zagrożeń, a także kształtowanie konstruktywnych postaw i budowanie sieci wsparcia.

Równie obiecujące są wyniki dotyczące poziomu zaufania do rodzica/opiekuna w wypadku przeżywania poważnego problemu. **Łącznie 73% uczniów Gminy Zławieś Wielka chciałoby podzielić się swoimi wątpliwościami w kwestii przeżywanego problemu z rodzicami.**

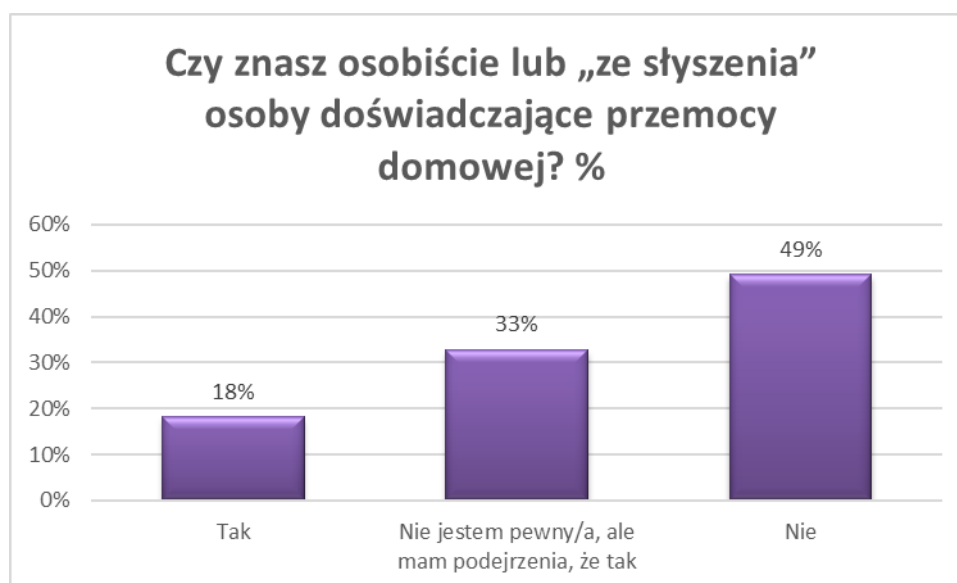
89% uczniów określa swoje relacje z nauczycielami jako bardzo dobre lub raczej dobre.

Poprosiliśmy uczniów o dokonanie subiektywnej oceny swojego zachowania w szkole. Większość badanych wskazała, że ich zachowanie w szkole jest wzorowe, bardzo dobre oraz dobre.

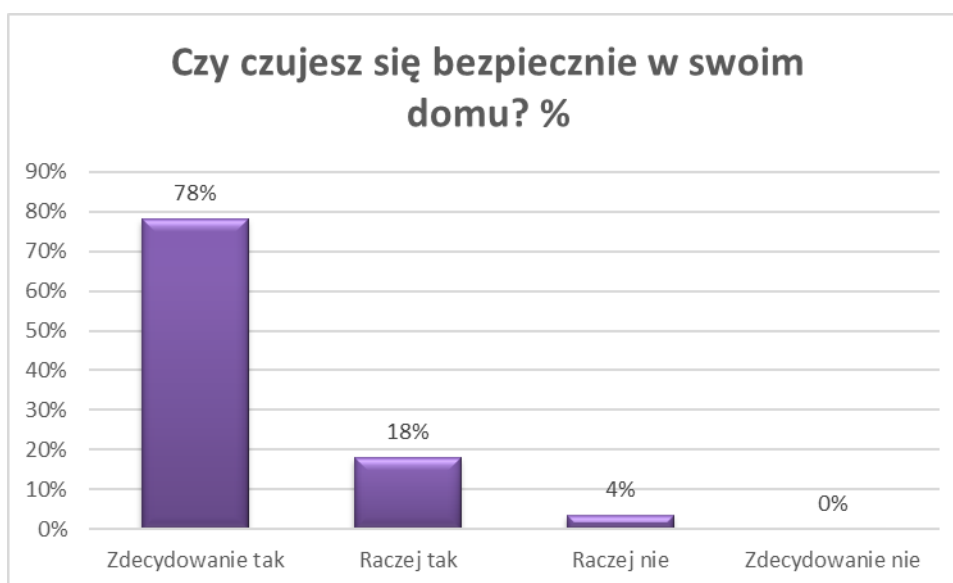

Młodym mieszkańcom Gminy Zławieś Wielka zadaliśmy takie samo pytanie jak dorosłym, dotyczące osób z otoczenia doświadczających przemocy domowej. **18% uczniów potwierdza, iż zna osoby, które doświadczają przemocy domowej, 33% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak.**

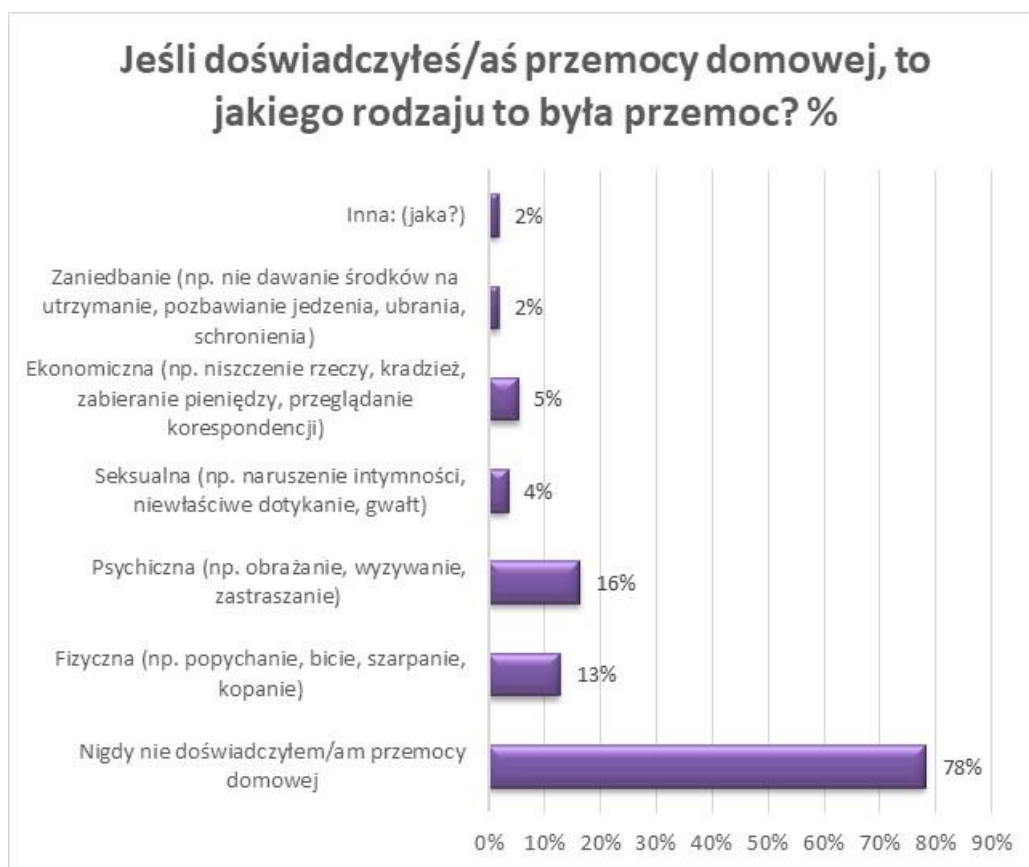

Przemoc w domu

Zapytaliśmy młodych mieszkańców Gminy Zławieś Wielka również o doświadczenie przemocy domowej oraz poczucia bezpieczeństwa. Rozkład odpowiedzi wskazuje, że 80% uczniów nie doświadczyło przemocy domowej. 96% czuje się bezpiecznie w swoim domu.

W kwestii rodzaju przemocy doświadczanej przez uczniów w swoich domach najczęściej wskazywali na przemoc psychiczną (16%), fizyczną (13%), ekonomiczną (5%), seksualną (4%), oraz zaniedbanie (2%).

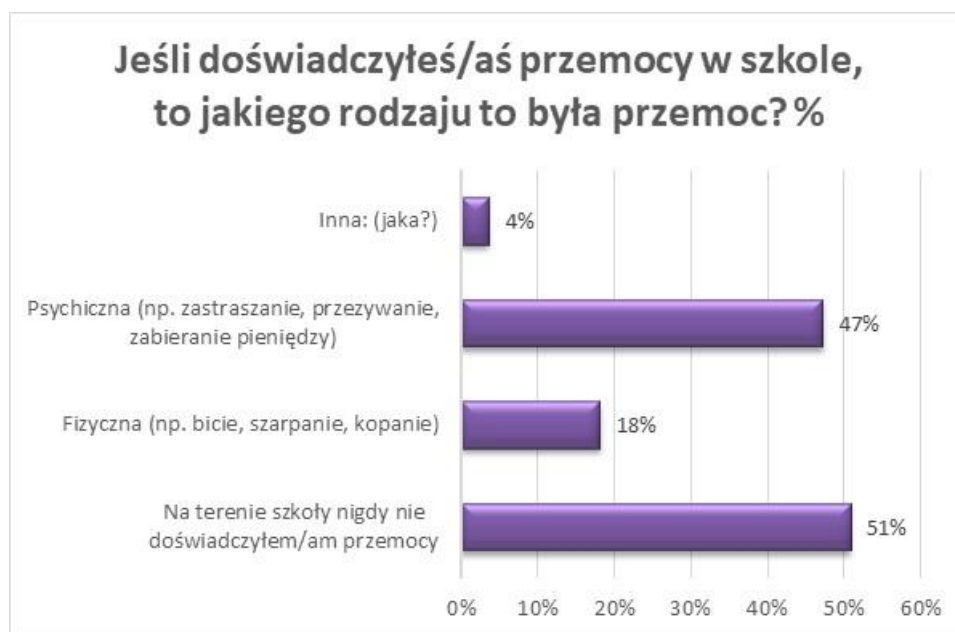

Przemoc w szkole

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone badania w Gminie Zławieś Wielka pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

Badani uczniowie Gminy Zławieś Wielka doświadczają w szkole przemocy psychicznej (47%) i fizycznej (18%).

W poniższej tabeli zawarto szczegółowy rozkład odpowiedzi uczniów dotyczący ich opinii na temat częstotliwości występowania w szkole różnych zachowań i sytuacji będących przejawem przemocy rówieśniczej.

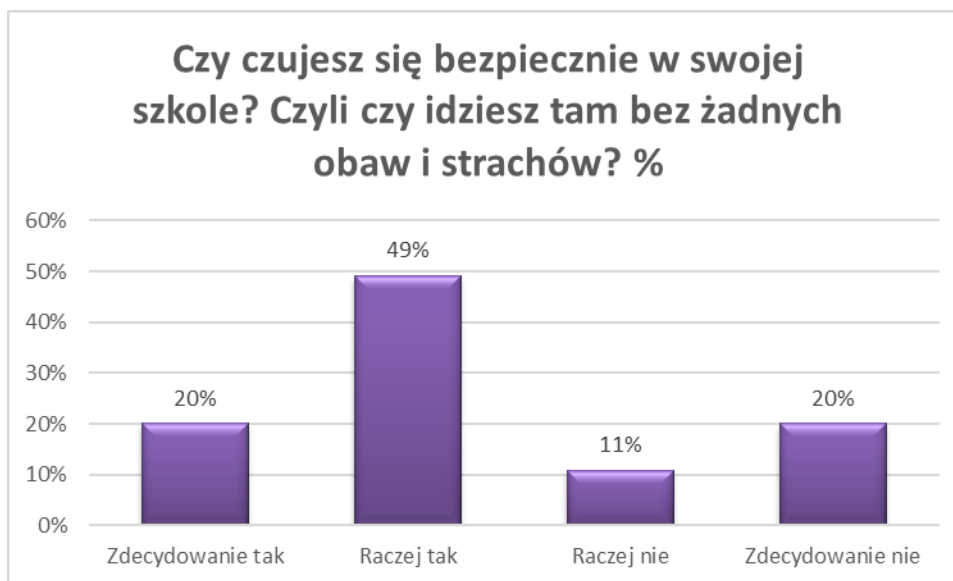
51% uczniów wskazuje, iż codziennie zdarza się obgadywanie za plecami, 33% wskazuje na wyśmiewanie kogoś, przezywanie oraz 24% ankietowanych na unikanie, ignorowanie, wykluczanie z grupy.

Jak często poniższe sytuacje zdarzają się w Twojej szkole?	<i>Codziennie</i>	<i>Kilka razy w tygodniu</i>	<i>Kilka razy w miesiącu</i>	<i>Kilka razy w roku</i>	<i>Nigdy</i>
	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>	<i>% odp.</i>
Wyśmiewanie kogoś, przezywanie	33%	26%	31%	5%	5%
Obgadywanie za plecami	51%	20%	15%	5%	9%
Unikanie, ignorowanie. wykluczanie z grupy	24%	16%	20%	20%	20%
Grożenie komuś, szantażowanie	13%	2%	13%	14%	58%
Kopanie, bicie	16%	9%	6%	31%	38%
Zabieranie pieniędzy lub rzeczy	7%	2%	7%	11%	73%
Wandalizm – niszczenie rzeczy uczniów lub rzeczy należących do szkoły	7%	5%	6%	27%	55%

Uczniowie zostali zapytani o to, kto częściej dopuszcza się wyżej wymienionych w tabelce przejawów agresji. Jak wynika z odpowiedzi 71% respondentów częściej są to chłopcy.

W następnym pytaniu nawiązaliśmy do poczucia bezpieczeństwa w szkole. Jak się okazało **większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie łącznie 69%.**

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o wskazanie czy są w szkole uczniowie, których się obawiają. **36% uczniów przyznało, że niezupełnie czują się w swojej szkole bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją.**

Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” uczniów – przyznaje to 5% uczniów, 47% tego nie wie.

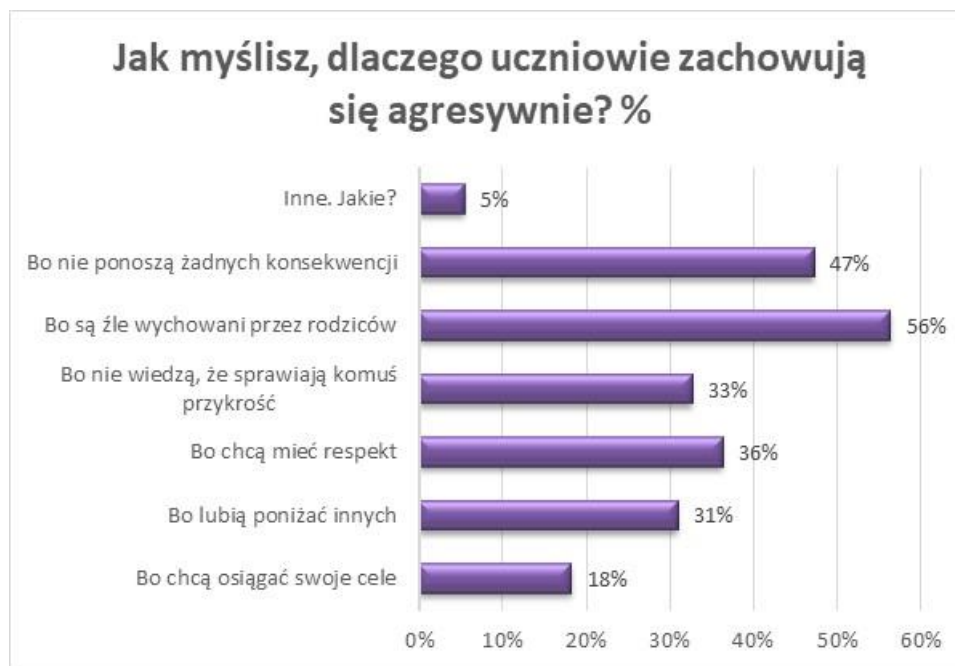
35% deklaruje, że nigdy nie zdarzyło się, aby zostali kopnięci, przezwani, czy żeby ktoś ich uderzył. Przeciwnego zdania jest 65% ankietowanych (7% wskazuje na codzienne takie sytuacje, 5% wskazuje na kilka razy w tygodniu, 20% kilka razy w miesiącu oraz 32% kilka razy w roku).

Okazuje się, że do aktów przemocy w szkole dochodzi zdecydowanie najczęściej w trakcie przerw (76%), po lekcjach (7%), podczas lekcji (6%). Wśród 11% odpowiedzi są: „nigdy”, „przed lekcjami na przerwach i podczas”, „raczej nie ma takich sytuacji, nie trafiłam jak dotąd na taką”.

Uczniów zapytano również o to, jakie są powody tego, że ich rówieśnicy zachowują się agresywnie. 56% uczniów uważa, że rówieśnicy są źle wychowani przez rodziców, 46% uważa, że nie ponoszą żadnych konsekwencji. 36% uczniów uważa, że rówieśnicy chcą mieć respekt. 33% uczniów uważa, że uczniowie nie wiedzą, że mogą sprawić komuś przykrość. 31% uczniów uważa, że rówieśnicy lubią poniżać innych. 18% uczniów wskazuje na osiągnięcie założonych celów. W odpowiedzi „inne” uczniowie wpisali: „bo chcą tym zdobyć popularność”, „chcą dominować”, „chcą być też lubiani przez sprawianie komuś przykrości”.

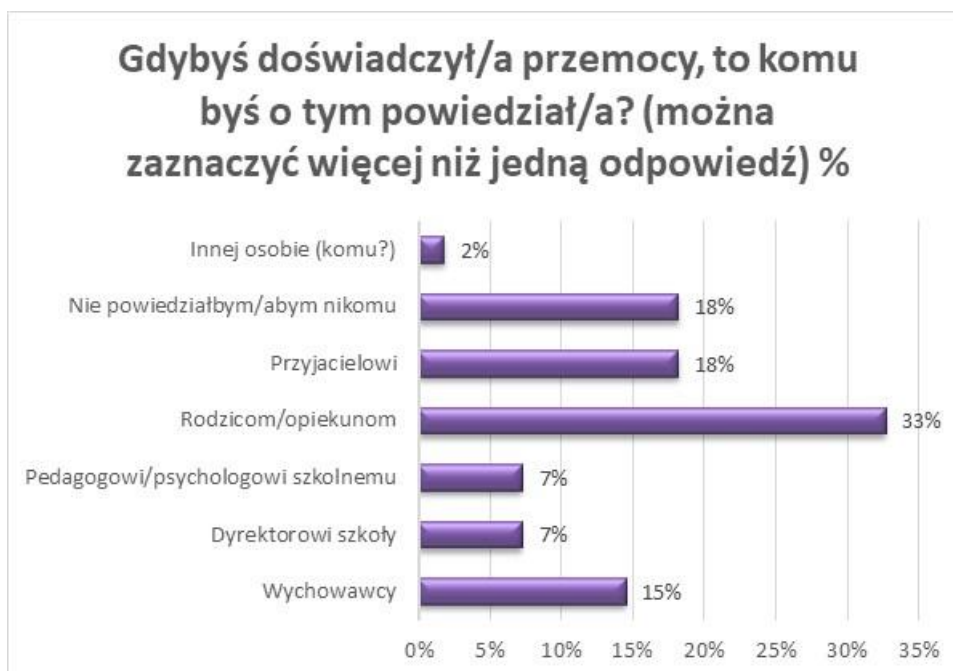
Pozytywne jest jednak to, że 71% uczniów ma w szkole bliską osobę, której może się zwierzyć, jeśli będzie miało przykre doświadczenia.

Poniżej prezentowane są odpowiedzi uczniów na temat reakcji ich rówieśników na sytuację, kiedy staliby się oni świadkami bójki na szkolnym korytarzu. Niepokojące jest, że 55% ankietowanych zadeklarowało przyglądanie się bójce, dopingowanie i nagrywanie zdarzenia telefonem, a 7% udawałoby, że nie widzi.

Młodzi ankietowani zostali zapytani także o to, czy w przypadku doświadczania przemocy, komuś by o tym powiedzieli. 33% na pierwszym miejscu wskazało na rodziców/opiekunów. Następnie, 18% na przyjaciela oraz 18% nie powiedziałoby o tym nikomu. W możliwości „inne” uczniowie wpisali: „nikomu”.

62% uczniów uważa, że problem przemocy w szkole można rozwiązać poprzez sprawiedliwe karanie winnych. 40% uczniów twierdzi, że można byłoby to rozwiązać poprzez spotkania z psychologiem lub pedagogiem oraz 40% uważa, że powinno się wyrzucać ze szkoły agresywnych uczniów. 33% badanych wskazuje na realizowanie zajęć sportowych, podczas których uczniowie mogliby rozładować emocje. 24% uważa, że należałoby zainstalować kamery na korytarzach oraz 18% wskazuje na nieodpowiadanie na zaczepki.

Cyberprzemoc

Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest powszechnym źródłem przekazu. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że uczniom Gminy Zławieś Wielka nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

Łącznie 14%⁵ uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko

⁵ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie otrzymywali wiadomości z obelgami (26%⁶) oraz zdarzało się, że udostępniano ich korespondencję osobom trzecim (45%⁷).

Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

Czy Ty lub ktoś z Twojej szkoły zetknął się z wymienionymi zachowaniami w Internecie?	<i>Bardzo często</i>	<i>Czasami</i>	<i>Raczej rzadko</i>	<i>Nigdy</i>
	% odp.	% odp.	% odp.	% odp.
Udostępnienie mojej prywatnej wiadomości innej osobie	18%	27%	18%	37%
Podszywanie się pode mnie w Internecie lub inne osoby ze szkoły	5%	9%	6%	80%
Włamanie na konto np. w serwisie społecznościowym	7%	7%	11%	75%
Otrzymywanie wiadomości z groźbami lub szantażem	5%	0%	15%	80%
Otrzymywanie wiadomości z wyzwiskami, obelgami	11%	15%	18%	56%
Publikowanie w Internecie filmików/zdjęć, które ośmieszają mnie lub inne osoby ze szkoły. Otrzymywanie złośliwych komentarzy („hejt”)	7%	7%	8%	78%

⁶ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

⁷ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

Podsumowanie

Dorośli mieszkańcy Gminy Zławieś Wielka:

- 30% badanych wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej oraz 30% nie jest pewna, lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi;
- zjawisko przemocy domowej, w zamieszkiwanej przez respondentów miejscowości, jest rzadkie oraz bardzo rzadkie w opinii 66% z nich. 34% odpowiedzi wskazuje, że jest ono raczej częste;
- wśród badanej grupy osób 41% doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny, a 17% z nich poprosiło o pomoc policję, instytucję, rodzinę, matkę;
- w dalszej kolejności kwestionariusza badani zostali zapytani o rodzaj doświadczanej przemocy. Wśród odpowiedzi najczęściej pojawiała się przemoc psychiczna (87%), następnie przemoc fizyczna (52%), ekonomiczna (35%), seksualna (4%). Wśród odpowiedzi „inne” badani mieszkańcy wpisali: *„czynności o podłożu seksualnym (w kuzynostwie)”*, *„rodzic wyladowywał swoją furję na mnie”*;
- 54% ankietowanych deklaruje, że przemoc działa się wielokrotnie w przeszłości, ale teraz się już nie powtórzy, według 35% to był jednorazowy incydent, który się już nie powtórzył. Według 4% to działo się to wielokrotnie w przeszłości i są obawy, że się to pojawi oraz według 9% to działo się wielokrotnie w przeszłości i wciąż się dzieje;
- Łącznie 94% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza automatycznie zakończenia problemu przemocy domowej.
- łącznie 98% badanych mieszkańców Gminy Zławieś Wielka uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. 97% zgadza się ze stwierdzeniem, że osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna. Odpowiedzi „Zdecydowanie nieprawdziwe” i „Raczej nieprawdziwe” określają, że funkcjonujące wśród badanych przekonania na temat przemocy są budujące:
 - „Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” (98%);
 - „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele „ofiary”(95%);
 - „Gdyby „ofiara” naprawdę cierpiała, odeszłaby od „sprawcy” (91%);
 - „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” (90%);
 - „Nie ma czegoś takiego, jak gwałt w małżeństwie” (86%).

- zdaniem mieszkańców Gminy Zławieś Wielka przyczyn agresji wobec członków rodziny należy poszukiwać kolejno w: nieumiejętności radzenia sobie z problemami (93%), stresie (70%), chorobie psychicznej (52%), złej sytuacji materialnej (43%), odmiennym zdaniu członków rodziny (34%), braku posłuszeństwa dzieci (29%) oraz braku pracy rodziców (29%). W odpowiedzi „inne” mieszkańcy wpisali: *„dziedziczenie pewnych nieprawidłowych wzorców wychowywania dzieci, przyjmowania przemocy za normalną formę wychowawczą”, „rodzice sami byli tak wychowywani, i tak traktują swoje dzieci”, „alkoholizm”, „zakompleksienie, chęć zwrócenia na siebie uwagi, złe cechy charakteru”, „zachowania wyniesione z domu. Powielanie schematów rodziców”;*
- 66% respondentów odpowiedziało, że (bardzo często lub czasami) zdarza się niepodejmowanie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia. Przeważająca większość respondentów (łącznie 88%) odpowiadała też, że bardzo często lub czasami zdarza się wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą. Na umarzenie spraw przez prokuraturę wskazało 84% badanych;
- jeżeli chodzi o przeciwdziałanie przemocy domowej, to mieszkańcy wskazywali, że najskuteczniejszymi działaniami są: zaostrenie kar dla osób stosujących przemoc domową (79%), edukacja społeczeństwa (77%), zwiększenie niezależności finansowej kobiet (36%), poprawa sytuacji materialnej rodzin (27%). W „inne” badani mieszkańcy wpisali: *„wsparcie psychiczne kobiet/mężczyzn”;*
- respondenci otrzymali propozycje sześciu stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie. Stwierdzenie „Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa” spotkało się ze stanowczą dezaprobatą – łącznie 95% mieszkańców nie zgodziło się z takim stwierdzeniem. Łącznie 98% badanych zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości. 76% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem. Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 93% respondentów. Respondenci nie zgadzają się również ze stwierdzeniem, że łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową – 86%. Według respondentów bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców – łącznie 91%.

Zalecane działania pogłębiające wiedzę z zakresu przemocy:

- szkolenia i warsztaty dla rodziców;
- szkolenia dla pracowników GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego, superwizja dla członków tych zespołów;
- spotkania otwarte dla mieszkańców Gminy;
- kampania informacyjna w postaci plakatów i ulotek.

Dzieci i młodzież szkolna:

- uczniowie w przeważającej części czują się w swojej klasie dobrze, lub raczej dobrze: 84%. Nie należy jednak bagatelizować faktu, że 16% uczniów przeciwnie określa swoje odczucia;
- większość uczniów Gminy Zławieś Wielka deklaruje bardzo dobre lub raczej dobre relacje z rodzicami/opiekunami: łącznie 88%;
- łącznie 73% uczniów Gminy Zławieś Wielka chciałoby podzielić się swoimi wątpliwościami w kwestii przeżywanego problemu z rodzicami;
- 89% uczniów określa swoje relacje z nauczycielami jako bardzo dobre lub raczej dobre;
- 18% uczniów potwierdza, iż zna osoby, które doświadczają przemocy domowej, 33% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak;
- 80% uczniów nie doświadczyło przemocy domowej. 96% czuje się bezpiecznie w swoim domu;
- w kwestii rodzaju przemocy doświadczanej przez uczniów w swoich domach najczęściej wskazywali na przemoc psychiczną (16%), fizyczną (13%), ekonomiczną (5%), seksualną (4%), oraz zaniedbanie (2%);
- badani uczniowie Gminy Zławieś Wielka doświadczają w szkole przemocy psychicznej (47%) i fizycznej (18%);
- 51% uczniów wskazuje, iż codziennie zdarza się obgadywanie za plecami, 33% wskazuje na wyśmiewanie kogoś, przezywanie oraz 24% ankietowanych na unikanie, ignorowanie, wykluczanie z grupy;
- większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie łącznie 69%;
- 36% uczniów przyznało, że niezupełnie czują się w swojej szkole bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją;
- z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” uczniów – przyznaje to 5% uczniów, 47% tego nie wie;
- 35% deklaruje, że nigdy nie zdarzyło się, aby zostali kopnięci, przewzani, czy żeby ktoś ich uderzył. Przeciwnego zdania jest 65% ankietowanych (7% wskazuje na codzienne takie

sytuacje, 5% wskazuje na kilka razy w tygodniu, 20% kilka razy w miesiącu oraz 32% kilka razy w roku);

- okazuje się, że do aktów przemocy w szkole dochodzi zdecydowanie najczęściej w trakcie przerw (76%), po lekcjach (7%), podczas lekcji (6%). Wśród 11% odpowiedzi są: „nigdy”, „przed lekcjami na przerwach i podczas”, „raczej nie ma takich sytuacji, nie trafiłam jak dotąd na taką”;
- uczniów zapytano również o to, jakie są powody tego, że ich rówieśnicy zachowują się agresywnie. 56% uczniów uważa, że rówieśnicy są źle wychowani przez rodziców, 46% uważa, że nie ponoszą żadnych konsekwencji. 36% uczniów uważa, że rówieśnicy chcą mieć respekt. 33% uczniów uważa, że uczniowie nie wiedzą, że mogą sprawić komuś przykrość. 31% uczniów uważa, że rówieśnicy lubią poniżać innych. 18% uczniów wskazuje na osiąganie założonych celów. W odpowiedzi „inne” uczniowie wpisali: „bo chcą tym zdobyć popularność”, „chcą dominować”, „chcą być też lubiani przez sprawianie komuś przykrości”;
- 71% uczniów ma w szkole bliską osobę, której może się zwierzyć, jeśli będzie miało przykre doświadczenia;
- poniżej prezentowane są odpowiedzi uczniów na temat reakcji ich rówieśników na sytuację, kiedy staliby się oni świadkami bójki na szkolnym korytarzu. Niepokojące jest, że 55% ankietowanych zadeklarowało przyglądanie się bójce, dopingowanie i nagrywanie zdarzenia telefonem, a 7% udawałaby, że nie widzi;
- młodzi ankietowani zostali zapytani także o to, czy w przypadku doświadczania przemocy, komuś by o tym powiedzieli. 33% na pierwszym miejscu wskazało na rodziców/opiekunów. Następnie, 18% na przyjaciela oraz 18% nie powiedziałoby o tym nikomu. W możliwości „inne” uczniowie wpisali: „nikomu”;
- 62% uczniów uważa, że problem przemocy w szkole można rozwiązać poprzez sprawiedliwe karanie winnych. 40% uczniów twierdzi, że można byłoby to rozwiązać poprzez spotkania z psychologiem lub pedagogiem oraz 40% uważa, że powinno się wyrzucać ze szkoły agresywnych uczniów. 33% badanych wskazuje na realizowanie zajęć sportowych, podczas których uczniowie mogliby rozładować emocje. 24% uważa, że należałoby zainstalować kamery na korytarzach oraz 18% wskazuje na nieodpowiadanie na zaczepki;

- łącznie 14%⁸ uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”;
- uczniowie otrzymywali wiadomości z obelgami (26%⁹) oraz zdarzało się, że udostępniano ich korespondencję osobom trzecim (45%¹⁰).

Zalecane działania w grupie młodzieży i uczniów:

- warsztaty, spotkania i programy dla uczniów dotyczące: przemocy, cyberprzemocy, komunikacji i radzenia sobie z emocjami, podczas których: uczniowie poznają definicje agresji, różnorodne jej rodzaje oraz sposoby wyrażania. Opracują własne sposoby pokonania problemu przemocy oraz zjawisk jej towarzyszących. Dzięki ciekawym, dostosowanym do wieku i możliwości poznawczych metodom pracy uświadomią sobie szkodliwość stosowania przemocy, propagując alternatywne sposoby radzenia sobie z przykrymi emocjami.

⁸ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

⁹ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami

¹⁰ Łączna suma wypowiedzi bardzo często i czasami